

NORSKE
DANSE_
_KUNST
NERE_

Innspill til statsbudsjettet 2026 fra Norske Dansekunstnere

Til: Kunnskapsdepartementet

27.2.2025

Norske dansekunstnere leverer her sine innspill til kunnskapsdepartementets arbeid med statsbudsjettet 2026.

Dokumentet oppsummerer forbundets hovedprioriteringer for en bærekraftig og vital dansebransje og et levedyktig liv i dansen og redegjør med forslag til konkrete tiltak.

Norske Dansekunstnere er interesseorganisasjon for dans, fagforbundet for alle som jobber pedagogisk og kunstnerisk med dans eller i tilknytning til dette og en vederlagsforvalter for dansekunstnere. Vi organiserer om lag 900 som jobber innen dans, som dansere, koreografer og pedagoger, produsenter, skoledrivere og ledere. Vårt formål omfatter all dansekunst i Norge, på tvers av tradisjoner, sjangere og stilarter. Forbundet arbeider aktivt for å fremme og ivareta dansens plass i samfunnet og dansekunstnernes kunstneriske, faglige, økonomiske rettigheter.

Med vennlig hilsen

Live Rosenvinge
Forbundsleder

Mikael Rønne
Nestleder

Hovedprioriteringer

Norske Dansekunstnere har to hovedgrep vi ber om at regjeringen ivaretar i sitt budsjett for 2026. Grepene er rettet mot et mål om å gi dansen en mer robust økonomisk virkelighet og for å oppfylle de overordnede kulturpolitiske målene om å bedre maktbalansen i kunstnerøkonomien og øke tilgjengeligheten til mangfoldig kunst av høy kvalitet.

De fleste tiltakene, som vi ber om, ligger til kulturdepartementet. To tiltak ligger til et Kunnskapsdepartements ansvar.

Grep for en bærekraftig og vital dansebransje

At virkemiddelapparatet rundt produksjon, visning og undervisning av dans sees i en helhet slik at produksjonene får tilstrekkelige produksjonsforhold, den enkelte produksjon får et lengre liv med visninger og en større andel av befolkningen får et forhold til og mulighet til å delta i dans. Dette grepet fordrer at man:

- Fremmer gode læringsmiljøer for dans, slik at alle i et større mangfold, får lik mulighet til å delta i dans og finne veien videre til et eventuelt profesjonelt virke.

Grep for et stadig med levedyktig liv i dansen

At det igangsettes en kunstnerøkonoreform der dansekunstneres særlige utsatte levekår forbedres kompetanse tilføres og bevares og videreformidles gjennom kunstnere som har mulighet til et langt liv i dansen, kunstformen får et mangfold av stemmer, og kunstnernes sosiale rettigheter ivaretas gjennom fra fellesskapet og gjennom stadig mer robuste og vitale arbeidsgivere. Dette grepet fordrer at man:

- Bedre lønnsvilkår, arbeidsmuligheter og sosiale rettigheter

Grep for en bærekraftig og vital dansebransje

Status i dag

Fritid Dans er en kunstform som bidrar sterkt i et folkehelseperspektiv for barn og unge, fysisk, sosialt og dannende. Med en profesjonell kunstnerskare, i likhet med hele kunstfeltet, bidrar kunstformen til demokrati, nytenking og en avgjørende fri stemme. Lik mulighet til å uttrykke, skape og dele gjennom kunstformen er derfor essensielt både for folkehelse og for å sikre bred representasjon blant fremtidens dansekunstnere.

Tilgang til kunstformen gjennom en skole og fritid med danseundervisning av høy kvalitet og et videre helhetlig løp fra barn til profesjonell for de som ønsker det, er avgjørende for en kvalitativ sterk rekruttering av dansekunstnere til yrkeslivet som utøvere, skapere og pedagoger i dansekunsten. Som igjen bidrar til neste generasjons dansekunstnere.

Et viktig grep for å sikre lik tilgang til å uttrykke seg gjennom kunstformene er gjennom de kommunale kulturskolene. Dans undervises i dag både i kommunale kulturskoler og i private danseskoler. Dette likner på mange måter på korpsbevegelsen der korps og kommunale kulturskoler sammen bidra til at store deler av barn og unge har mulighet til å delta i et korps av god kvalitet og profesjonelle musikkpedagoger har mulighet til rettmessige ansettelsesforhold i kulturskolen. Dette samarbeidet er ikke satt i system på lik måte innen danseundervisning og vi har i stedet en situasjon der den private danseskolens eksistens trues av den kommunale kulturskolen. I stedet for et rikt tilbud til barn og unge får man en reduksjon i tilbud gjennom denne konkurransen.

Å drive privat danseskole er ikke en lukrativ virksomhet. Betalingsviljen til foreldre er svært begrenset og formålet til skolene er å nå alle, ikke de få. Den økonomiske situasjonen til danseskolene er såpass under press at rimelig lønn til dansepedagogene er utfordret. Når så en kommunal kulturskole setter opp et tilbud i samme lokalmiljø forsvinner livsgrunnet for danseskolen, og kommunen mister kompetansen, heller enn å bidra til å bevare denne i lokalsamfunnet. For ikke å utkonkurrere en lokal ildsjel unnlater enkelte kommuner å tilby dans, noe som heller ikke er heldig da private initiativer vanskelig kan sikre lik tilgang gjennom subsidierte priser for eksempel. Situasjonen er ikke til elevenes beste eller til det beste for å sikre lik tilgang til kunstformen. Det finnes en modell som motvirker dette, i samarbeidet mellom kulturskoler og kor, korps og orkestre.

Grunnskole Et annet viktig grep ligger i grunnskolens læreplaner. Som forbund er vi glade for at Stortingsmelding 34 (2024-2025) anbefaler at man i større grad legger til rette for aktiv og praktisk skolehverdag. Dette åpner opp for at dans igjen inngår også som en del av hverdagen til alle barn og unge, noe som tidligere reformer har svekket. Skolen har en sterk rolle som tilrettelegger for kjennskap til kunstformene og ikke minst kunnskap om, ferdigheter innen og forståelse av verdien av kunstfagene. Denne kompetansen kommer til å ha stor betydning for framtidens borgere, deres livsmestring og evne til å stå i og bidra til verdiskapning i et arbeidsliv. Regjeringen foreslår å bevilge 210 millioner kroner for å følge opp tiltakene i stortingsmeldingen med mål om *“betre læring, motivasjon og trivsel”* (Stortings meld 34). Samtidig vil regjeringen videreføre satsing på utstyr og lokaler og ikke minst påpekes det at *“lærere med god kompetanse er det aller viktigaste for motivasjonen og læringa til elevane”* (St. Meld 34).

Vi verdsetter satsing på lokaler og utstyr da dette går noe av veien for å sikre lik tilgang på skole uavhengig av funksjonsvariasjoner. Likefullt støtter vi en praktisk og mer aktiv skole. Vi stiller oss imidlertid kritiske til om *“lærer med god kompetanse”* er ivarettatt når det både er lovlig og vanlig at lærere i de praktiske og estetiske fagene på trinn 1 til 7 ikke har utdanning i disse fagene.

Universitet og høgskolesektoren Med endringer i finansieringen av universiteter og utdanning er ett mål å forenkle tildelingene til utdanningssektoren og man går fra seks til tre finansieringskategorier. Endringen skulle ikke i seg selv endre bevilgningen til institusjonene for små sårbare fag. Det ser vi imidlertid at ikke har vært realiteten i det Akademi for Scenekunst og flere med den skal legges ned som resultat.

Nye studieplasser innen dansekunst vil heretter bli finansiert med et mye lavere beløp enn med tidligere beregningsmodell. For musikkfeltet, som er i samme situasjon, vil en gjennomsnittlig plass på NMH bli grunnfinansiert med ca. 93 000kr, i stedet for dagens sats på ca. 206 000kr (Creo 2024). Kunstfagene kan vanskelig effektiviseres, da pensum ligger i praksisene, i produksjonene og i kroppene. For utdanningsinstitusjonene med dans som fag går slike kutt direkte ut over omfanget av plasser og/eller kvaliteten på undervisningen. Vi har fått informasjon fra våre medlemmer innen denne sektoren at det allerede ser ut til å prege omfanget av undervisning for fremtidens danselever, tilgangen på lærere innen større sjangermangfold og usikkerhet i institusjonens fremtidige kapasitet til å undervise i dansefagene.

Norske Dansekunstnere mener det er vesentlig for representasjonene i kunstfeltene at Akademi for scenekunst innvilges at midlene til utdanningen følger denne avdelingen av Høgskolen i Østfold, dersom det er mulig å gjennomføre en flytting av denne viktige scenekunstutdanningen til annen institusjon, eller opprette den som selvstendig undervisningssted.

Videre er det vesentlig at ikke kunstutdanning overlates til de private. En underfinansiering av utdanningene innen dans kan på sikt bidra til en nedgang i offentlige utdanningsinstitusjoner innen dans og svekke kunstformens relevans på sikt og i verste fall dens eksistens. Det er heller ikke anbefalt å belage seg på utdanning i utlandet for ivaretagelse av kunstformen. En slik dreining er også imot kulturpolitiske satsinger. Kunsthøgskolen i Oslo er eneste institusjon med høyere utdanning innen klassisk ballett for eksempel. Dette er et utdanningsområde som ikke umiddelbart kan forvaltes på private premisser og det er en kulturpolitisk viktig sak at ballettutdanning skal være tilgjengelig i Norge, jfr satsingen på Den norske opera og nasjonalballett som statlig institusjon.

Dette hovedgrepet og tiltakene er myntet på å sikre best mulig ivaretagelse av det positive og forebygge de negative sidene ved bildet beskrevet over.

- **Gi gode læringsmiljøer for dans sikkerhet og utviklingsmuligheter, slik at alle får lik anledning til å delta i dans og finne veien videre til et eventuelt profesjonelt virke.**

Utrede muligheter for systematisk samarbeid mellom danseskoler og kulturskoler for å sikre tilgang til dans for elever i hele landet. Utredningen skal ha som mål å sikre god kvalitet og lik tilgang til danseundervisning i hele landet og undersøke måter dette kan gjøres i samarbeid mellom offentlige og frivillige/private tilsvarende slik det er mellom kor, korps og orkestre og kommunale kulturskoler.

Innføre kompetansekrav for å undervise i de estetiske fagene på samme nivå som for andre fag, dvs minimum 60 studiepoeng på ungdomstrinnet og minimum 30 studiepoeng på trinnene 1 til 7.

Bidra til bevaring av danselinjene. En presset fylkesøkonomi har vist sårbarheten i utdanningsinstitusjonene våre. Musikk, dans, drama linjer har vært svært utsatt. Med nød og neppe har et samlet påvirkerapparat og politisk ledelse klart å sikre danselinjer. Vi ber om at dette unike og godt etablerte systemet for videre utvikling av danseelever mot profesjonell karriere ivaretas fremover i møte med en presset fylkesøkonomi i fremtidige år.

Legg til rette for en annen kategorisering av dansedagene i høyskolesektoren, tilsvarende øverste nivå. For slik å sikre utdanning og forskning på kunst- og designfeltet, til beste for kunst- og designfeltet som helhet.

Grep for et stadig med levedyktig liv i dansen

Status i dag

Regjeringen har som mål «å styrkje kunstnarøkonomien og leggje til rette for at kunstnarar og kulturarbeiderar får betre rettar og arbeidsmoglegheiter» i følge Hurdalsplattformen.

Etter innføringen av reform 94 og Musikk Dans Drama linjer har vi nå den første generasjonen av fulltidspedagoger i dans ved disse linjene, som nærmer seg 50 og 60 årene. Vi får stadig flere henvendelser fra pedagoger som har fysiske utfordringer etter et langt virke, men som har behov for tilpasning fra sin arbeidsgiver. Dette er det beskjedne muligheter for innen videregående skoles stramme rammer.

- **Bedre lønnsvilkår, arbeidsmuligheter og sosiale rettigheter**

Innfør særpensjonsalder for dansepedagoger eller se på mulige grep i tilpasning av leseplikt over en viss alder. Vi har tidligere spilt inn at man må se på sær alder for pensjon for dansepedagoger på lik linje med andre belastende yrker. I pensjonsreformen ser vi at slike aldersgrenser tas bort. Vi ber derfor om at regjeringen legger til rette for at dansepedagoger kan få redusert leseplikt etter fylte 55 og at eventuelle kostnader ved dette tilføres skolesektorene.

